

OPONENTSKÝ POSUDOK NA DIZERTAČNÚ PRÁCU

Mgr. FILIPA ZÁDĚRY

NA TÉMU

„OBCHODNĚPRÁVNÍ A PRACOVNĚPRÁVNÍ ASPEKTY VÝKONU FUNKCE ČLENŮ STATUTÁRNÍCH ORGÁNŮ V OBCHODNÍCH SPOLEČNOSTECH“

Študijný odbor: Obchodné právo
Školiace pracovisko: Fakulta právnická Západočeské Univerzity v Plzni
Vedúci dizertačnej práce: JUDr. Tomáš Dvořák, PhD.
Oponent dizertačnej práce: doc. JUDr. Mojmír Mamojka, PhD.

Obchodnoprávna reglementácia je dlhodobo najdynamickejšie sa rozvíjajúcou oblasťou spoločensko-právnych vzťahov. Pravidlá správania sa v podnikateľskej sfére musia najmä v posledných rokoch odolávať kritike prameniacej z ekonomických zlyhaní, ktoré sú výsledkom snáh bankových a iných silných podnikateľských subjektov. Tieto entity sú v rozhodovacích aj realizačných procesoch reprezentované konkrétnymi fyzickými osobami a aj preto je v rámci obchodnej globalizácie nutné venovať viac pozornosti konaniu v mene obchodných spoločností a najmä zodpovednosti, ktorá z tohto konania vyplýva. Možno povedať, že príslušná úprava si žiada vyššie študijno-aplikačné nasadenie než kontraktačné postupy, keďže právo obchodných spoločností je tvorené striktnejšou úpravou, ktorá je vo svojich bazálnych pilieroch tvorená prevažne kogentnými ustanoveniami ako v rámci vnútroštátnej, tak aj európskej normotvorby. Aj z týchto dôvodov je výber témy aktuálny a obsahovo vďačný z vedeckého aj praktického hľadiska.

Kvitujem vedecké motivácie dizertanta, ktoré koncentruje do „*analýzy synergie troch subjektov: právnickej osoby korporáčného typu, jej štatutárneho orgánu a taktiež zamestnanca ako človeka v úlohe poskytovateľa potrebnej pracovnej sily*“. Korelácia týchto subjektov spolu so všetkými potenciálnymi konfliktami je parketou s mimoriadnym aplikačným dosahom. V živote aj v práve je mnohé otázkou tej správnej miery, takže proti tvrdeniu autora, že „*na to, aby bola nájdená určitá optimálna synergia je potrebné, aby bol reglementovaný len určitý minimálny obsah týchto vzťahov, ktorý budú môcť strany podľa svojej obligačnej vôle rozšíriť*“, nemožno nič namietat'. Podľa môjho názoru je ťažké povedať, či je táto miera determinovateľná generálne, keďže každá z obchodných spoločností disponuje personálnymi zložkami rôznych odborných kvalít a z toho vyplývajúcimi individuálnymi potrebami pre subsidiárne úpravy. Každá snaha o nachádzanie tohto optima však právnou vedu aj aplikačnú prax posúva o krok ďalej k anticipačnejšej úprave. Na úvodnom argumentačnom prístupe dizertanta vidieť (v časti „*Všeobecný úvod do problematiky*“), že koncept korporácie vníma v jej súčasnom poňatí, teda prostredníctvom veľkých obchodných spoločností, kde nepochybne platí, že „*korporácia existuje nezávisle na životoch jej členov*“ a aj z tohto dôvodu možno inštitúit „*právnickej osoby chápať ako relatívne novo sa historicky vyvinutú všeobecnú formu organizačno-právnej integrácie*“. Z dlhobojšieho historického hľadiska však osobne považujem obchodné spoločnosti za tradičné právne subjekty, ktoré vo svojej kapitálovej forme možno identifikovať už od 17. storočia a v personálnej dávno pred nimi. V tomto prípade však autor mal zrejme na mysli už spomenutý súčasnejší a aplikačnejší výklad „*modernej*“ úpravy, čo je z dôvodu objektívne,

Západočeská univerzita v Plzni
Fakulta právnická
oddělení pro vědu a výzkum

obmedzených rozsahových možností dizertačných prác pozitívum. Tento prístup snád' oprávnene identifikujem aj v náhľade na obchodné spoločnosti ako entity oddelené od limitácie životov ich spoločníkov/akcionárov, v zmysle ktorého sa autor vo svojich interpretáciách bude sústrediť na obchodné spoločnosti s personálne početnejšími spoločnosťami, keďže menšie a stredné spoločnosti sú aj v súčasnosti viazané na ich spoločníkov a bez nich podnikateľsky zanikajú alebo sa aspoň podstatne znižuje ich konkurencieschopnosť.

V zmysle obvyklej a zároveň vyžadovanej vedeckej systematiky autor začína už spomenutými všeobecnými vymedzeniami a po uvedení do problematiky prechádza k určitej pozitívno-právnej generalizácii obchodných spoločností, ktorá potvrdzuje normotvornú nahotu zákonodarcov už pri základných pojmoch a v týchto ohľadoch možno s dizertantom len súhlasiť. Interpretácia spoločných znakov a stručná komparácia so zahraničnou úpravou je vhodnou platformou pre nadväzujúci text, ktorý sa venuje pojmu práva obchodných spoločností. Pozitívne hodnotím fakt, že autor má v tom najlepšom slova zmysle veľmi čitateľný aplikačno-interpretatívny „ťah na bránu“ a z hľadiska previazanosti úvodnej pojmológie veľmi vhodne abstrahuje príslušné problematiky tak, aby jednak splnil kritériá vyžadované od dizertačných prác a zároveň nepôsobil rozsahovo kontraproduktívne (stručný, jasný a mimoriadne vecný prístup v rámci Európskeho korporáčného práva predchádzajúcom zneniu českého Obchodného zákonníka v rámci úpravy jednotlivých právnych foriem obchodných spoločností).

Začiatkom tematického ťažiska predloženej práce je tretia kapitola („*Štatutárne orgány obchodných spoločností, ich pôsobnosť a špecifiká*“), ktorá ako už uvedené oblasti rešpektuje obvyklý postup od všeobecných teoretických k užším praktickým výkladom. V tejto súvislosti je očakávanou, ale z vecného hľadiska prehľadne spracovanou časťou posúdenie priameho konania spoločnosti a konania „za“ spoločnosť vrátane diferencie pojmov menovania a voľby či vymedzenie subjektívnych a objektívnych kritérií štatutárneho orgánu. Ďalší text je opäť v dobrom slova zmysle štandardným spracovaním problematiky zápisu, pôsobnosti a obmedzení konania štatutárneho orgánu ako aj stručného rozboru štatutára v každej z obchodných spoločností. Predmetné časti sú autorom interpretované spoľahlivo bez väčších výkladových ekvilibristík, čím sa pohybuje po názorovo „istej pôde“ a prezentovaným konštatáciám nemožno vyčítať nič zásadné. Podrobnejším a z praktického hľadiska podnetnejším segmentom je posúdenie úpravy vzťahu medzi obchodnou spoločnosťou a jej štatutárnym orgánom. V českej aj slovenskej obchodnoprávnej reglementácii platí, že zmluva o výkone funkcie je normotvorne chudobná a tento stav nemožno liberovať ani subsidiárnym využitím mandátnej zmluvy. Mgr. Filip Záděra podobne ako dizertant JUDr. Jindřich Vítek v rámci primárnych charakteristík uvádza, že vzťah medzi obchodnou spoločnosťou a jej štatutárom je absolútnym obchodným záväzkovým vzťahom v zmysle § 261 ObchZ. Dnes neotrasiteľné tvrdenie nemalo ešte v druhej polovici 90-tych rokov minulého storočia také pevné základy, napr. v Slovenskej republike potvrdil predmetný stav až Najvyšší súd, keďže dlhodobá prax od počiatkov pôsobnosti Obchodného zákonníka často tendovala k zazmluvňovaniu tohto vzťahu pracovnoprávne. Uvedené bolo problematické práve z dôvodu následnej zodpovednosti, keďže osoby pôsobiace v pozícii štatutára a zároveň aj v zamestnaneckom vzťahu sa snažili obhajovať svoje neodborné konanie tým, že predmetný krok vykonali ako zamestnanec a nie ako štatutár. Napr. v evidencii obchodného registra v SR nie je ťažké nájsť formulácie, podľa ktorých je pôsobnosť štatutárneho orgánu určená „*rozsahom pracovnoprávnej zmluvy*“. Ohľadom režimu teda váhať nemožno, napriek tomu určitý obsahový kompromis s „pracovnoprávnym nádychom“ je akceptovateľný, pričom k tejto korelácii sa prikláňa aj autor, podľa ktorého

„tieto tendencie nemožno a priori odmietnuť, ak neodporujú kogentným ustanovením Obchodného zákonníka a neovplyvňujú kvalitu starostlivosti, ktorú je štatutárny orgán povinný obchodnej spoločnosti prepožičať“. V nadväznosti na túto problematiku je z aplikačno-interpretáčného hľadiska zaujímavá polemika o nutnosti schválenia zmluvy o výkone funkcie pri jej každom jednom uzatvorení alebo len jednorazové schválenie v prípade, ak bude vždy uzatváraná v nezmenenom znení.

Pracovnoprávne súvislosti predmetnej témy sú pertraktované od podkapitoly II.2 a to s počiatočným vymedzením pracovnoprávneho vzťahu, pracovnoprávnej subjektivity a pracovného pomeru. V rámci komparácie postavenia štatutára a zamestnanca v obchodnej spoločnosti je zrejme najpresnejší citovaný názor Štangovej a Zachariáša, podľa ktorých „pracovnoprávna úprava vychádza z princípu podriadenosti zamestnanca, naproti tomu obchodnoprávna vychádza z princípu rovnosti strán a tento princíp sa taktiež odráža aj v existencii pokynov, resp. v miere viazanosti týmito pokynmi. A práve uvedený vzťah subordinácie tvorí z práce zamestnanca v pracovnom pomere prácu závislú, a teda plne podliehajúcu autorite iného“. Nasledujúci výklad významu plnej moci, prokúry atd. je rovnako štandardne spracovanou časťou textu bez možnosti obsahových výčítiek, pričom uvedené sa týka aj poukázania na nadnárodné podnikateľské subjekty.

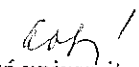
Posúdeniu vzťahu medzi obchodnou spoločnosťou a jej štatutárnym orgánom zo zreteľom na subsidiárnu aplikáciu mandátnej zmluvy sa dizertant venuje vo zvláštnej časti predloženého textu s prevažným dôrazom na zánik funkcie štatutára. V komparácii so znením slovenského kódexu je úprava v českom Obchodnom zákonníku pri zániku funkcie štatutára precíznejšia a najmä variabilnejšia pri možnostiach ukončenia jeho pôsobenia zo strany spoločnosti aj štatutára samotného. Nasledujúce polemiky pokračujúce v analýze korelácie štatutárneho orgánu s potenciálnym zamestnaneckým vzťahom rezultujú do ďalších interpretačných confirmácií, z praktickejších postrehov *de lege ferenda* súhlasím s nutnosťou reglementácie manažérskych zmlúv, ktoré by sa zo sféry inominátnych záväzkov dostali z častej právnej neistoty do aspoň bazálne fungujúcej podpornej úpravy pre pevnejšiu aplikáciu v podnikateľskej praxi.

Predložená dizertačná práca spĺňa autorom stanovené ciele a je plnohodnotným vedeckým textom s variabilnou použitou literatúrou rezultujúcou v bohatý odkazový aparát. Je nepochybne škodou, že tento druh prác má svoje objektívne limity, na druhej strane dizertant mohol viac popustiť uzdu vlastných úvah nielen v rámci platného právneho stavu, ale aj v rámci podnetov pre jeho potenciálne modifikácie. To však neuvádzam ako oponentskú výčitku, ale konštruktívny názor vzhľadom na spoľahlivé a primerane komplexné vedomosti autora v rámci skúmanej oblasti.

Predložená dizertačná práca spĺňa požadované obsahové i formálne kritériá a v prípade zodpovedania otázok oponenta a primerane erudovanej argumentácie dizertanta v následnej odbornej diskusii navrhujem Mgr. Filipovi Záděrovi udeliť akademický titul „PhD“.

Návrh otázok:

1. Názor dizertanta na možnosť/nemožnosť/vhodnosť/nevhodnosť zániku funkcie štatutárneho orgánu výpoveďou alebo odstúpením od zmluvy s prihliadnutím na subsidiárnu aplikáciu úpravy mandátnej zmluvy.

Západočeská univerzita v Plzni
Fakulta právnická
oddělení pro vědu a výzkum

2. Za akých okolností môže v nadväznosti na starostlivosť riadneho hospodára odmietnuť štatutárny orgán poskytnutie žiadaných informácií spoločníkovi/akcionárovi?

3. Názor dizertanta – vzhľadom k objektívnym ťažkostiam v rámci vytvorenia legislatívneho rámca pre ES a následným rozčarovaniám z pôvodných odhadov aplikácie – na tvorbu štatútu Európskej súkromnej spoločnosti a odhadnutie jej potenciálnej efektivity

Bratislava, 20. január 2012

doc. JUDr. Mojmir Mamojka, PhD.

Západočeská univerzita v Plzni
Fakulta právnická
oddělení pro vědu a výzkum